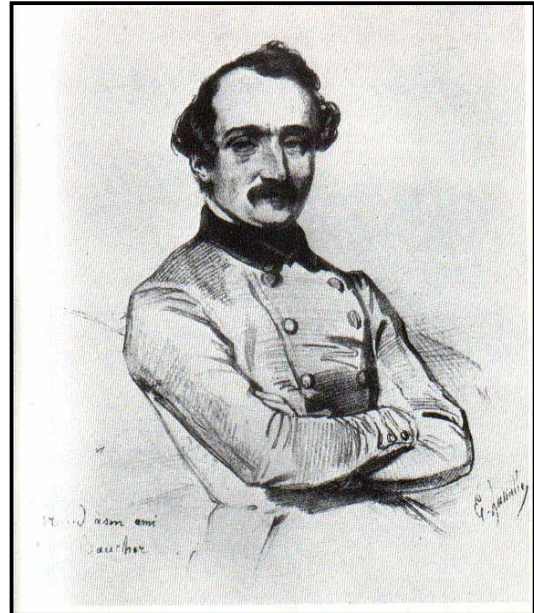

BAUCHER, FRANÇOIS (1796 - 1873)

Kuva 1: François Baucherin muotokuva (E. Lasalle)

François Baucher syntyi v. 1796 Versaillessa Pariisin lähellä. Hänen isänsä oli keskiluokkaan kuuluva kauppias ja hänen setänsä hoiti Italiassa Piemonten ja Ligurian kuvernöörin, Sulmonen herttua, tallia.

Neljätoista vuotiaana nuori François lähetettiin Milanoon auttamaan setäänsä. Siellä hän tietysti sai myös ratsastuksen opetusta. Samaan aikaan Milanon ratsastusakatemiassa opetti kuuluisa Federigo Mazzuchelli, ja on hyvin mahdollista, joskin varmoja todisteita ei ole, että Mazzuchellin taidot olisivat antaneet kimmokkeen François Baucherin myöhemmälle kehitykselle. Näin on otaksunut Decarpentry 1948 ilmestyneessä kirjassaan *Baucher et son école* (Baucher ja hänen koulukuntansa).

Baucher oleskeli Italiassa hevosten keskellä vuoteen 1814, jolloin hän palasi Versaillesiin. Siellä hän työskenteli muutamia vuosia Berrin herttuan tallissa. Pian (1820) naimisiin mentyään hän erosi virastaan ja lähti Le Havreen, jossa hän opetti eräässä siviileille suunnatussa maneesissa. Hän myös opetti Rouenissa toisessa, Antonio Franconille kuuluvassa maneesissa. Näin hän vuorotteli kesäkausi Le Havressa, muuten Rouenissa, jossa Baucher julkaisi 1833 ensimmäisen kirjansa nimeltään *Dictionnaire raisonné d'équitation* (Ratsastuksen peruskäsitteiden sanakirja), jota pidettiin manifestina. Kyseessä on pitkään kypsyneen metodin esittely.

Sanakirjan uusintapainos vuodelta 1851, jota tässä lyhyesti referoin, koostuu kuten nimikkeestäkin käy ilmi hakusanoista. On syytä korostaa, että kyseinen teos esittää mestarin ensimmäisen vaiheen (juuri eniten haukuttu!) menetelmiä. Heti sanakirjan esipuheessa hän julistaa:

"Olen joutunut lukemaan erityisen huolellisesti kaikkea mitä oli kirjoitettu ratsastustaiteesta. Luulin, kaikkien näiden teosten tutkimisella hankkineen itselleni vankan pohjan, joka antaisi minulle sekä tietopohjaa että varmuutta ratsastuksen taidoissa. Minun täytyy tunnustaa, että olin vielä

kykenemättömämpi ratsastaja kuin ennen. Kirjoittajat esittävät peruskäsitteitä, joiden merkitystä he eivät tarkemmin määrittele. Nämä he ovat saaneet edeltäjistään ja siirtävät perinnöksi jälkipolville ikään kuin se olisi pelkkä sukunimi." Sivu myöhemmin Baucher jatkaa: "Kyllästyneenä kaikista käsitesekaannuksista, joissa jokainen kirjoittaja kielsi tekemästä mitä muut tekivät päätin etsiä yksin ja empiirisen käytännön pohjalta rakentaa teoriaa".

Esipuheessaan Baucher kehuu itseään siitä, että hänen menetelmänsä ansiosta hän pystyy lyhentämään hevosen koulutusta kuudesta kuukaudesta pariin viikkoon! Sanakirjan sivulla 456 (hakusana "écuyer") hän tosin kertoo hevosen kouluttamisen vievän häneltä enintään kolme kuukautta. Oli miten oli, kehu ei ollut vailla pohjaa sillä kaikki Baucherin aikalaiset — mukaanluettuina hänen vastustajansa — ihmettelivät mestarin kykyä kouluttaa hevosia ja kirjoittivat siitä. Itse sanakirjan hakusanojen taso vaihtelee suuresti. Vaikka ne saattavat joskus olla pelkkiä aforismeja, joiden asiasisältö jää melko laihaksi, ne ovat usein hyvin asiapitoisia ja selkeästi jäsennetyttyjä. Hakusanojen valinta on joskus hieman outo eikä niiden alla löytyvä teksti aina vasta odotuksia. Artikkelin "jalan vaihto (laukassa)" on suuri pettymys kun muistaa, että Baucher oli ensimmäisenä kehitellyt jalan vaihtoja laukassa joka askeleella.

Baucher kirjoittaa lakonisesti: *"Ratsastaja voi harjoitella jalan vaihtoja joka askeleella vasta silloin kun hän pystyy moitteettomasti suorittaa niitä joka toisella askeleella. Mitä tulee keinoihin, joilla tätä taitoa voidaan saavuttaa niitä voisi kuvata mustaamalla monta turhaa sivua. Minä taas olen liian vähän tottunut kirjoittamaan pystyäkseeni kuvata sitä mitä on mahdotonta kuvata: turvaudun itse ratsastajan omiin kykyihin ja taitoihin".*

Edellisessä kappaleessa jäämme kaipaamaan jotain olennaista! Eräässä toisessa artikkelissa nimeltään "Travail des chevaux en liberté" (vapaina olevien hevosten työskentely) Baucher selvittää erityisesti sirkushevosten koulutukseen käytettyjä päämetodejaan (sivut 587-691). Luemme mm kuinka Baucher saa hevosen laukaisemaan pistoolia säikähtämättä itse pauketta. Koska Baucher työskenteli myös sirkuksessa ja koulutti paljon sirkushevosia on luonnollista, että osa hänen menetelmänsä koostui tämäntapaisista tempuista. Pitää lisäksi muistaa, että raja taide- ja sirkusratsastuksen välillä oli 1800-luvulla veteen piirretty. Tämä puolestaan johtui, ainakin osittain jyrkästä sotilas- ja siviiliratsastuksen välisestä erosta. Huippuratsastaja, joka ei ollut ammattisotilas ei pystynyt kovin helposti tulla taloudellisesti toimeen pelkällä opettamisella maneesissa. Sirkus oli luonteva väylä ratsastustaitojen osoittamiselle sillä sitä arvostettiin laajasti yhteiskunnan kaikilla tahoilla. Yläluokan piireissä sirkus nautti silloin yhtä arvostettua asemaa kuin oopperaa ja teatteria. Sirkusratsastuksen pahimmat viholliset löytyivät lähinnä ratsuväen yläluokasta.

Baucher huomasi pian, että hänen olisi hankala saada tunnustusta Rouenin kaltaisesta provinssi-kaupungista käsin, joten hän päätti lähteä valloittamaan Pariisia ja myöhemmin Saumuren ratsastuskoulua. Vuosi sen jälkeen kun Baucher oli julkaissut sanakirjansa hän asettui Pariisiin jossa hän perusti Jules-Charles Pellierin kanssa kuuluisan maneesin (Manège Pellier et Baucher). Maneesista tuli kreivi d'Auren oman maneesin pahin kilpailija. Pellier & Baucher-maneesin perustamisvuonna 1834 kumppanit kirjoittivat yhdessä 28-sivuisen vihkon *Dialogues sur l'équitation*, jossa Suuri Hippo-Théo, nelijalkaisten jumala, eräs ratsastaja ja muuan hevonen keskustelevat ratsastuksesta. Kymmenen vuotta myöhemmin, Pellierin ja Baucherin välirikon jälkeen, ilmestyi teoksesta uusi painos, jonka tekijän nimeksi mainittiin pelkästään Baucher. Baucherin kootuista teoksista (1859/1864) löytyy lisäksi toinen lyhyempi, 16-sivuinen dialogi ratsastuksesta, jossa samat esiintyjät keskustelevat (*Deuxième dialogue*). Vaikka dialogi-muotoon laaditut ratsastusohjeet ovat joskus kummaksuttaneet lukijoita ne mielestäni tuovat mieleen [Pluvinelin](#) oma nerokas, niin ikään keskustelumutoon ja 200 vuotta ennen Baucheria kirjoitetun ratsastusoppaan.

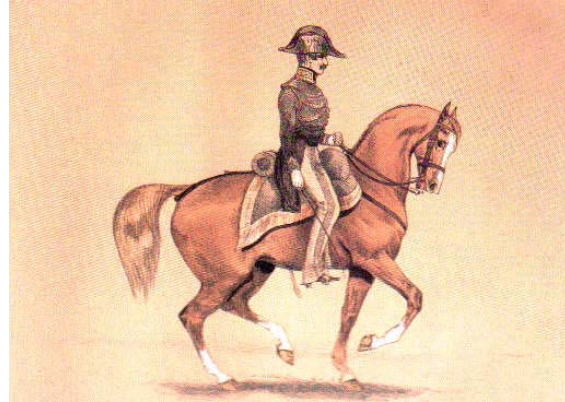
Seuraavan siirron Baucher teki vuonna 1837 päättäessään siirtyä sirkustaiteen alalle. Baucher, Laurent Franconi ja Jules-Charles Pellier vihdoinkin asettuivat 1840 Pariisin kaupungin heitä varten rakennettuun Champs-Élysées-sirkuksen tiloihin. Kuuluisa sirkus sijaitsi tontilla, jonka lävitse halkaistiin 1847 Rue du Cirque-niminen katu, joka sijaitsee Élysée-palatsin vieressä.

Siihen aikaan Baucher julkaisi kirjansa *Méthode d'équitation basée sur de nouveaux principes* (Uusiin periaatteisiin perustuva ratsastuksen oppikirja, 1842), josta tuli heti menestys.

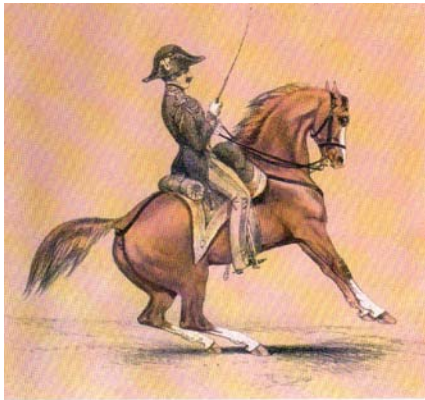
Kyseinen kirja toimi ruuti-tynnyrin sytyslangan tavoin sillä se erittäin purevasti kritisoi vanhoja klassisia menetelmiä. Siinä tiivistyy Baucherin ns ensimmäisen tyylin mukaiset menetelmät. Vastustajat alkoivat pilkata "baucherilaistuneita hevosia", joiden silmiinpistävin tuntomerkki oli liiallisesti koottu muoto. Baucher itse ratsasti hevosiaan kuolaimen takana kuten piirroksista voi helposti nähdä. Toinen Baucherin ensimmäisen tyylin tunnusmerkki oli liiallisesta kokoamisesta johtuva hevosten "sammuneisuus" (innoton tai puutteellinen eteenpäinpyrkimys). Eräät Baucherin oppilaat menivät vieläkin pitemmälle kuin opetajansa, jonka tuloksena oli pan-baucherismi-niminen ilmiö, joka kuohutti entisestään tunteita sekä ratsastajien että lajista muutenkin kiinnostuneissa piireissä. Tästä lähtien syntyi selvästi kaksi vastakkaista koulukuntaa, jotka saivat alullepanijoidensa nimet: Baucher ja d'Aure. Ranskassa Baucherin kuuluisimmat puolustajat olivat [Charles Raabe](#) sekä [Faverot de Kerbrech](#).

Kuva 2. Baucher ja Capitaine

Baucheriin suhtauduttiin erityisen kielteisesti saksankielisissä maissa. Etenkin [Louis Seeger](#) oli erityisen sapekas ja piti huolta siitä, että Baucherin maine ei leviäisi Saksaan. Niinpä hän julkaisi varoitukseksi opuksen nimeltään *Herr Baucher und seine Künste. Ein ernstes Wort an Deutschlands Reiter* ("Herra

Baucher ja hänen taiteensa. Rehellinen [varoitus]sana saksalaisille ratsastajille"), joka ilmestyi Berliinissä 1852 ja jonka kritiikin kohteena oli tietenkin Baucherin ensimmäinen tyyli.

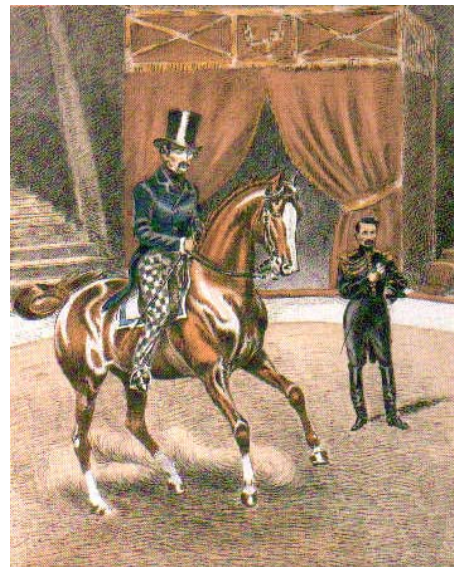
Kuva 3. Baucher ja Capitaine

Seeger oli erityisen katkera siitä, että jotkut saksalaiset ratsastajat kuten E.F. Seidler suhtautuivat hyvin myönteisesti Baucheriin. Seegerin pamfletti on niin pahansuopasti ja ilkeästi kirjoitettu, että sitä lukiessa on vaikea olla tuntematta vastenmielisyyttä. Seegerin tosikkomaisuus, omahyväisyys ja pedanttisuus ovat

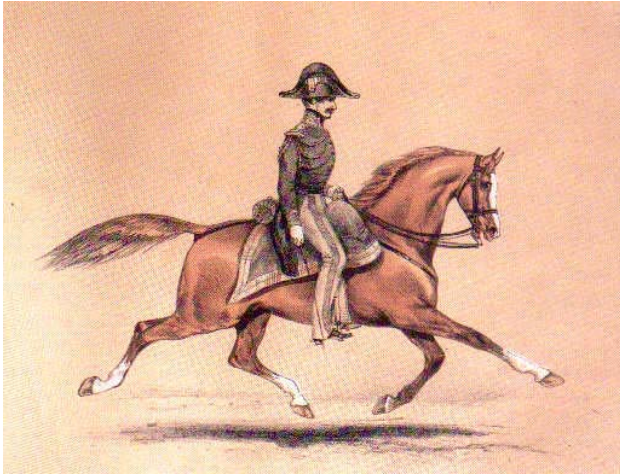
suorastaan irvokkaita ja sadistisia. Hän takertuu pikkumaisesti kaikkeen, mikä jotenkin liittyy Baucherin olemukseen. Esimerkiksi Baucherin käyttämiä tylppiä kannuksia Seeger ei voi hyväksyä sillä hän ei voi ymmärtää miten hevosta saisi liikkeellä ilman kipua. Baucherin sormien liikkuminen — monen muun asian lisäksi — ärsyttää häntä. Seeger pitää omia menetelmiään välttämättöminä ja ainoina oikeina vaihtoehtoina. Kuri, järjestys, arvokkuus ja ankaruus ovat sanoja, joita hän toistaa joka sivulla. Kuitenkin tämä armoton kritiikki kääntyy tahtomatta Seegeriä vastaan sillä häntä lukiessa emme voi muuta kuin tuntea sympatiaa Baucheria kohtaan.

Kuva 4. Baucher ja Capitaine

Monet ratsastajat, jotka olivat tutustuneet Baucherin toiseen vaiheeseen suhtautuivat paljon myönteisemmin mestariin (Baucherin toisen vaiheen analyyseistä ks tarkemmin seuraavat tiedostot: [Decarpentry](#),

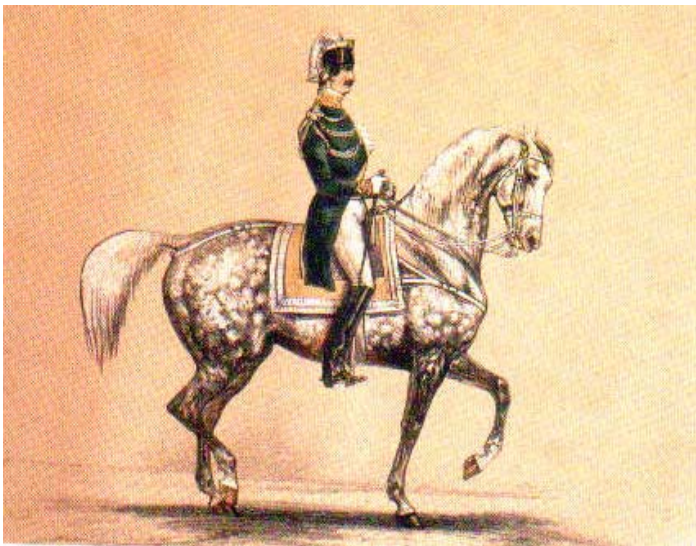
Faverot de Kerbrech, Fillis, L'Hotte sekä Raabe.

Kuva 5. Baucher ja Capitaine

Seuraavassa sukupolvessa [Beudantia](#) on oikeutetusti pidetty Baucherin (ja Faverot de Kerbrechin) oppien levittäjänä. Baucherin pojalla Henri on ollut myös tärkeä rooli isänsä toisen vaiheen menetelmien tunnetuksi tekijänä [ks bibliografia]). Eräiden vaikutusvaltaisten henkilöiden ansiosta Baucherille annettiin lupa kokeilla

metodejaan Saumuren ratsastuskoulussa vuonna 1843. Kahden kuukauden ajan kestäneen kokeilun jälkeen kurseista vastuussa oleva kenraali kielsi Baucherin metodin käyttöönottoa kouluun muuten kuin nuorten hevosten kouluttamiseen. Kaksi vuotta myöhemmin kiello ulottui kaikkiin Ranskan ratsuväen osastoihin. Baucherin ankarin vastustaja kreivi d'Aure nimitettiin Saumuren kouluun 1847. Kielteiseen päätökseen pettyneenä Baucher lähti laajalle kiertueelle ulkomaille. Hän oli solminut sopimuksen ensin Dejeanin sirkuksen kanssa esiintyen Saksassa, Itävallassa ja Italiassa. Baucherin kouluttamia hevosia pidettiin korkeassa arvossa.

Kuva 6. Baucher ja Buridan

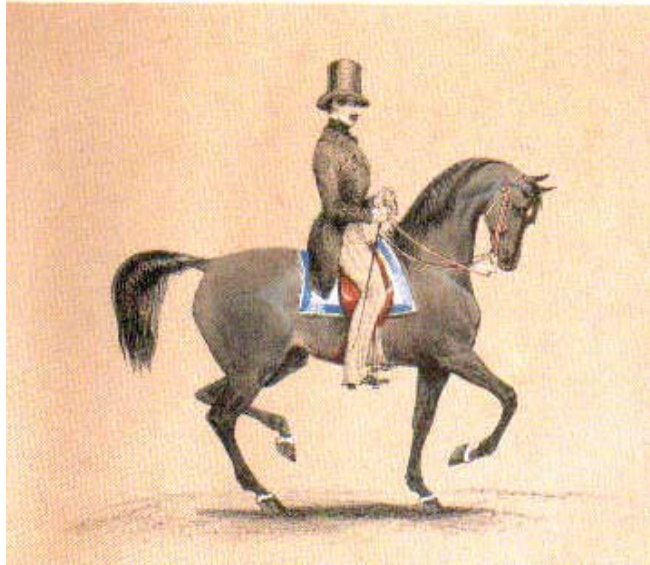
Milanosta Baucher palasi 1849 sirkusseurueen kanssa Ranskan Lyoniin. Sinne saavuttuaan puhkesivat kaupungin silkkityöläisten suuri kapina, minkä takia hän ei päässyt Lyonista pois. Samanaikaisesti toinen innokas ratsumestari, [L'Hotte](#), oli kaupungissa (luultavasti kapinaa tukahduttamassa). L'Hottella jäi kuitenkin ilmei-

sesti paljon vapaa aikaa ja miehet tutuistuiivat toisiinsa. L'Hotten lojaalisuus Baucheria kohtaan säilyi mestarin kuolemaan asti siitäkin huolimatta, että L'Hotte arvosti yhtä suuresti kreivi d'Aurea. Baucher jatkoi Lyonin jälkeen kiertueitaan sekä Ranskassa että ulkomilla. Baucherin ensimmäinen vaihe edellytti ratsastajalta suurta voiman käyttöä, jollaista hän terveydellisistä syistä ei pystynyt ylläpitämään.

Niinpä hän ryhtyi muuttamaan työtapojaan. Hevosen kokoaminen sai lievempiä piirteitä. Lisäksi Baucher antoi hevosensa liikkua paljon vapaammin.

Kuva 7. Baucher ja Partisan

Eräänä päivänä huhtikuussa 1855 kun Baucher oli harjoittelemassa tamman kanssa pariisilaisessa sirkuksessa valtava kattokruunu irtosi ja putosi hänen päälleen murskaten hänen molemmat jalkansa. Usean kuukauden ajan hän ei voinut liikkua ollenkaan. Pian hän vähitellen pystyi nousemaan vaivalloisesti satulaan, alkoi taas kouluttaa hevosia ja antoi ratsastuksen opetusta.

Baucherin oppilaiden joukossa oli tällöin [Faverot de Kerbrech](#), jonka omat kirjoitukset ovat keskeisiä sillä hän esittää niissä opettajansa elämäntyön toista vaihetta.

Vuoden 1855 onnettomuutensa jälkeen Baucher alkoi kehittää toisenlaisia menetelmiä, joita hän ei valitettavasti voinut elämänsä aikana lisätä metodinsa uusintapainoksiin. Syy löytyy Baucherin ja hänen kustantajansa allekirjoittamassa sopimuksessa, jonka mukaan alkuperäiseen tekstiin ei ollut lupaa kajota. Vasta kahdenteentoista painokseen (1864) Baucherille annettiin mahdollisuutta tehdä joitakin lisäyksiä ja korjauksia.

Baucherin metodin ns. toiseen vaiheeseen voimme parhaiten tutustua hänen oppilaidensa välityksellä sillä Baucher kehitteli metodologiaan koko ajan. Kaikkia muutoksia hän ei ehtinyt saattaa painokuntoon. Saadaksemme kattavan kuvan Baucherin toisesta vaiheesta meidän on tutustuttava muun muassa seuraaviin teoksiin, jotka löytyvät laatimastani bibliografiasta: Henri Baucher (1881, 1888), Beudant (1923 [myös englanniksi], 1929, 1945), Decarpentry (1948), Faverot de Kerbrech (1891[myös englanniksi ja saksaksi]) ja Wachter (1862).

Decarpentryn (1948) mukaan Baucherin toisen vaiheen keskeisin oivallus oli ohje- ja pohjeapujen samanaikaisen käytön kieltäminen, mikä mestari kiteytti sanoilla "**pohkeet ilman käsiä - käsi ilman pohkeita**". Tähän johtopäätökseen hän oli tullut huomattuaan, että ratsastuksen suurin kompastuskivi oli apujen yhteensovittaminen. Jos

ratsastaja oppi käyttämään kerrallaan vain joko pohje- tai ohjasotetta ja pyyntö ei mene läpi hänellä on helpompi korjata virhe sillä hän tietää mistä se on lähtöisin. Keskiwertoratsastajalle virhelähteen paikallistamisesta on suuri apu. Kokeneelle ratsastajalle se on vielä merkittävämpi sillä opittuaan ensin hallitsemaan toisistaan riippumattomia pohje- ja ohjasotteita hän pystyy paljon tehokkaammin yhdistää niitä myöhemässä vaiheessa.

Vaikka on joskus väitetty, että [Fillis](#) (1890 [myös englanniksi ja saksaksi]) olisi ollut Baucherin menetelmien ankara vastustaja moiseen mielipiteeseen ei mielestäni ole mitään syytä. Fillis oli toki omia teitään kulkeva ratsastaja mutta hänen kirjoituksesta käy ilmi syvää kunnioitusta Baucheria kohtaan. Vaikka Fillis hylkäsikin joitakin Baucherin menetelmiä hän kuitenkin puhuu mestarista erittäin myönteisesti. Fillisin *Principes de dressage et d'équitation*(sivu 407) päättyykin seuraaviin mestaria ylistäviin sanoihin:

"Baucher oli nerokas uudistaja. Jokaisen, joka työskentee ratsastuksen saralla on annettava suurta tunnustusta hänelle. Baucherilla oli kyky pidättäytyä kirjoittamasta sellaisista asioista, joita hän ei itse pystynyt toteuttamaan hevosten kanssa. Monet muut hänen jälkeensä ovat kirjoituksissaan kuvanneet mitä ihmeellisimpiä kuvioita, joita heillä olisi ollut lähes mahdotonta toteuttaa hevosillaan. Baucher sen sijaan kykeni osoittamaan teoriansa paremmuutta panemalla sitä itse käytäntöön yleisön edessä".

Napoleon III keisarinvallan loppuun asti (1870) Baucher oli nauttinut pientä eläkettä ja hän esiintyi vielä sirkuksessa. Preussin sodan (1870) ja Pariisin kommuunin (1871) jälkeen Baucher eli köyhyydessä ja hänen terveytensä heikentyi entisestään. Hän kuoli Pariisissa vuonna 1873.

Baucherin poika Henri (1818-1912) opetti isänsä menetelmiä sekä Ranskassa että ulkomailla. Hän opetti myös melko kauan Venäjällä, jossa hän koulutti upseereita. Venäjän viimeinen tsaari Nikolai II oli myös Baucherin pojan ahkera kuuntelija. Kahdessa kirjoittamassa kirjassaan (*Cours pratique d'équitation* vuodelta 1881 ja *Aperçus équestres* vuodelta 1888) Henri Baucherin nimi voidaan siis liittää luontevasti niihin, jotka tekivät tunnetuksi hänen isänsä työn toista vaihetta.

Tutustumisen arvoisia ovat myös Hilda Nelsonin (1992), Jean-Claude Racinetin (1997) ja Ollivierin (1993, 19997, 2003) viimeaikaiset tulkinnat Baucherista.

Jos osaat ranskaa voit myös tutustua Baucherille omistamiini tiedostoihin kotisivuillani.

